

Dosarul nr. 1a-301/24
Nr. generat de PIGD – 1-13163720-02-1a-29032024
Judecătoria *****
Judecător Ludmila Curcă

DECIZIE
În numele Legii

25 iunie 2025

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Centru

Având în componența sa:

Președintele ședinței, judecător:

Marcel Juganari

Judecători:

Natalia Mămăligă și Vitalie Pîslariuc

Grefier:

Doina Rusu

Cu participarea:

Procurorului Radu Sîli;

Avocatului Nicolae Chiriac în interesele inculpatei Tristan *****;

A examinat în ședință publică în ordine de apel, apelul declarat de acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura raionului Cimișlia, Ruslan Donia și apelul declarat de avocatul Alexandru Găină în interesele inculpatei Tristan ***** împotriva sentinței Judecătoriei Cimișlia din 20 iulie 2012, adoptată în cauza penală de învinuire a lui **Tristan ******* în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) Cod Penal,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

Judecarea cauzei penale în prima instanță: 25.03.2011-20.07.2012;

Judecarea apelului la Curtea de Apel Chișinău: 07.09.2012-14.12.2012;

Judecarea recursului la Curtea Supremă de Justiție: 14.03.2013-21.05.2013;

Judecarea apelului la Curtea de Apel Chișinău: 07.10.2013-11.11.2013;

Judecarea recursului la Curtea Supremă de Justiție: 27.06.2014- 30.07.2014;

Judecarea recursului în anulare la Curtea Supremă de Justiție: 09.04.2015- 10.12.2015;

Judecarea recursului în anulare la Curtea Supremă de Justiție: 12.12.2019-07.05.2020;

Judecarea cererii de revizuire la Curtea Supremă de Justiție: 15.09.2023-27.02.2024;

Judecarea apelului la Curtea de Apel Centru (Chișinău): 29.03.2024-26.06.2025;

Procedura citării a fost legal executată.

Asupra apelurilor declarate de acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura raionului Cimișlia, Ruslan Donia și de avocatul Alexandru Găină în interesele inculpatei Tristan ***** împotriva sentinței Judecătoriei Cimișlia din 20 iulie 2012, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru –

C O N S T A T Ă :

Soluția și argumentele instanței de fond:

1. Prin *sentința Judecătoriei Cimișlia* din 20 iulie 2012 inculpata **Tristan ******* (*născută la ***** , în s. ***** , Federația Rusă, domiciliată în s. ***** , rusoaică, căsătorită, un copil minor la întreținere, neangajată în câmpul muncii, cu studii superioare, anterior nu a fost judecată, cetățeană a Republicii Moldova*) a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de 6 (șase) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de timp semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de demnitate publică pe un termen de 3 (trei) ani.

În temeiul art. 5 al Legii privind amnistia în legătură cu declararea anului 2008, An al Tineretului, **Tristan ******* a fost absolvită de pedeapsa principală stabilită.

A fost admisă în principiu acțiunea civilă a Primăriei ***** , ***** , urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

Măsura de reprimare – obligația de a nu părăsi localitatea aplicată în privința lui Tristan ***** a fost anulată.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că Tristan ***** în perioada anilor 2003- 2007, deținînd funcția de demnitate publică - primar al satului ***** prin exces de putere, admis în exercitarea obligațiunilor sale de serviciu, 1-a angajat prin dispoziția nr. 04 din 1 iulie 2003 în funcție de șofer al primăriei satului ***** , pe Milcev Iurie, care a fost eliberat din serviciu la 30 aprilie 2007 în baza dispoziției nr. 05-c și pe această perioadă lui Milcev Iurie i s-a calculat salariul în sumă totală de 26050 lei. De facto Milcev Iurie n-a lucrat, dar suma de 26050 lei a fost primită de Tristan *****; de asemenea pe perioada 1 iulie 2003 - 30 aprilie 2007 pe numele lui Milcev Iurie au fost calculate contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de 7056 lei, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală achitată de patron în sumă de 456 lei, concediale în sumă de 254 lei, indemnizații pentru incapacitatea temporară de lucru în sumă de 159 lei.

Tot Tristan ***** în temeiul dispoziției nr. 13 c din 1 iunie 2005 1-a angajat pe Cumpătă Mihail în tucția de director al Casei de Cultură din s. ***** și 1-a eliberat la 12 decembrie 2006. În perioada 1 iunie 2005-12 decembrie 2006 pe numele lui Cumpătă Mihail, care n-a fost prezent la serviciu, s-a calculat salariul în

sumă totală de 6845 lei - bani pe care i-a primit Tristan *****, de asemenea pe perioada 1 iunie 2005-12 decembrie 2006 pe numele lui Cumpătă Mihail s-au calculat contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de 1798 lei, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală achitată de patron în sumă de 136 lei; la 1 august 2006 Tristan ***** a semnat contractul de muncă nr. 4 cu Cumpătă Mihail privind executarea lucrărilor de reparație la gimnaziul din s. *****, pentru care din bugetul primăriei ***** s-a calculat suma de 3890 lei, însă serviciile de reparație n-au fost prestate, banii din casă au fost eliberați Tatianeii Tristan.

Tot Tristan ***** la 1 ianuarie 2004 a semnat contractul de arendă a mijlocului de transport de la Milcev Iurie - a automobilului de model „Moscvici - 412” cu numărul de înmatriculare LP AA 746, care de fapt n-a fost arendat, a permis și a dispus eliberarea mijloacelor financiare pentru procurarea pieselor de schimb în sumă de 2313 lei și reparația automobilului în sumă de 3000 lei, iar banii au fost eliberați din casa Primăriei s. ***** nu lui Milcev Iurie, dar Tatianeii Tristan.

Tot Tristan ***** în perioada anilor 2005-2007 a efectuat convorbiri telefonice în scop personal în sumă de 3194 lei, astfel Tristan ***** a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, prejudiciind bugetul local în sumă totală de 54616 lei.

Instanța de fond a încadrat acțiunile inculpatei Tristan ***** în baza art. 328 alin. (3) lit. b) Cod Penal conform indicilor calificativi, săvârșirea de către o persoană cu funcții de demnitate publică a acțiunilor care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea daunei în proporții considerabile intereselor publice.

Solicitările apelanților:

3. *Împotriva sentinței Judecătoriei Cimișlia din 20 iulie 2012, în termeni legali, a declarat apel acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura raionului Cimișlia, Ruslan Donia solicitînd: Admiterea apelului. Casarea parțială a sentinței Judecătoriei ***** din 20 iulie 2012 în temeiul căreia **Tristan** ***** a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute la art.328 al.3 lit.”b” CP, cu numirea pedepsei penale- 6 ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de demnitate publică pe un termen de 3 ani. De a nu fi absolvită de pedeapsa principală în temeiul art.5 al Legii privind amnistia în legătură cu declararea anului 2008 An al Tineretului. A încasa de la **Tristan** ***** în folosul primăriei s. *****, r-nul ***** prejudiciu material cauzat în urma comiterii infracțiunii ce constituie 54616 lei.*

În motivarea cerințelor sale procurorul a invocat următoarele aspecte:

- instanța de judecată, aplicînd prevederile Legii din 10.07.2008 privind amnistia în legătură cu declararea anului 2008 An al Tineretului a făcut referire doar la art. 5 al Legii, fără a lua în considerație art. 1 al Legii în care se menționează că procesul penal încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare referitor la infracțiunea săvîrșită pînă la adoptarea prezentei legi de către persoana în vîrstă pînă la 21 ani, femeia gravidă, precum și de femeia cu copil în vîrstă de pînă la 8 ani, nedecăzută din drepturile părintești, pentru care Codul Penal nr. 985-XC din 18 aprilie 2002 prevede în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decît pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 7 ani;

- menționează procurorul că încetarea procesului penal conform art. 1 are loc cu acordul scris al inculpatei, ceea ce lipsește în cazul dat. Totodată, sancțiunea art. 328 alin. (3) Cod Penal prevede pedeapsa penală cu închisoarea de la 6 la 10 ani;

- consideră procurorul că astfel, instanța de judecată a pronunțat o sentință care este contrară legii, din care cauză ea urmează a fi casată parțial și **Tristan ******* urmează a nu fi absolvită de pedeapsa principală;

- de asemenea solicită procurorul de a încasa de la **Tristan ******* în folosul primăriei s. *****, r-nul ***** prejudiciul material cauzat în urma comiterii infracțiunii ce constituie 54616 lei.

3.1. *La fel, împotriva sentinței Judecătoriei Cimișlia din 20 iulie 2012, în termeni legali, a declarat apel avocatul Alexandru Găină în interesele inculpatei Tristan ***** prin care a solicitat admiterea apelului, casarea totală a sentinței Judecătoriei Cimișlia din 20.07.2012 prin care Tristan ***** a fost recunoscută vinovată că ar fi comis infracțiunea prevăzută de art.328 al.3 lit. b) Cod penal și pronunțarea deciziei de achitare a inculpatei, în temeiul art.390 alin. (1) pct. 1) Cod procedură penală, cu respingerea acțiunii civile.*

În motivarea cerințelor sale apărătorul a invocat următoarele aspecte:

- consideră sentința ilegală și nefondată, bazată pe aprecierea eronată, subiectivă și unilaterală a circumstanțelor de drept și de fapt, emisă sub aspectul condamnării necondiționate. Contrar prevederilor art. 8 alin. (3) și art. 24 alin. (2) Cod procedură penală, instanța de judecată, manifestîndu-se în favoarea acuzării, și-a întemeiat sentința pe presupuneri, iar dubiile în probarea învinuirii, care n-au fost posibil de înlăturat în condițiile legii, au fost interpretate în defavoarea inculpatului;

- relevă apărătorul că martorii au depus la urmărirea penală și instanței de judecată declarații care nu pot fi puse la baza acuzării Tatianei Tristan deoarece, aceste declarații în mare parte sunt subiective;

- inculpata, Tristan *****, vina în comiterea infracțiunii incriminate n-a recunoscut-o, pledînd nevinovată și a explicat că dosarul penal, avînd o tentă politică, a fost „fabricat” de persoane interesate cu scopul de a o înlătura de la

concurența electorală și a o „pedepsi” pentru refuzul de a îndeplini unele indicații ilegale. Exercitându-și atribuțiile de primar ea careva acțiuni ilegale n-a întreprins și n-a însușit careva mijloace bănești sau bunuri, proprietate publică;

- susține apărătorul că declarațiile reprezentantului părții vătămate, Plămădeală Alexandru, nu pot fi puse la baza acuzării din cauza că acestea se bazează pe presupuneri motivate de relații ostile apărute între el și Tristan ***** în cadrul concurenței electorale și dorința vădită a acestuia și a altor persoane cointeresate de a se răzbuna pe ea prin orice mijloace posibile. Declarațiile martorului, Milcev Svetlana, care a fost și este contabilă Primăriei s. ***** urmează a fi apreciate critic de instanță deoarece acest martor are interes personal de a se eschiva de la răspundere pentru încălcările comise și totodată poate fi ușor influențată de primar și procuratură pentru a depune declarații convenabile acuzării. O pîrghie de influență ar fi motivul că însăși Milcev Svetlana a figurat în calitate de bănuit pe dosarul în cauză, ulterior scoasă de sub urmărire penală;

- dar necătînd la aceasta, chiar și declarațiile contabilei Milcev Svetlana depuse instanței, fiind analizate sub toate aspectele și în coroborare cu celelalte probe din dosar, nu pot fi puse la baza acuzării Tatianeii Tristan, deoarece Milcev Svetlana a confirmat că soțul său, Milcev Iurie, în urma angajării a fost asigurat cu poliță medicală și i-a fost achitat fondul social. Faptul că Milcev Iurie a activat în calitate de șofer al Primăriei s. ***** cu arenda automobilului propriu „Moskvici 412”, se confirmă prin faptul că, în urma angajării el a fost asigurat cu poliță medicală, i-a fost achitat fondul social, a primit salariu și i-a fost reparat automobilul său propriu - toate din banii primăriei. Nu sunt careva dovezi legale că Tristan ***** a beneficiat de acești bani, iar declarațiile persoanelor interesate și așa numita „expertiză”, bazată pe documente inexistente nu pot infirma acest fapt. Dacă Tristan ***** ar fi comis faptele incriminate, atunci în calitate de complici urmau să fie atrași în acest proces penal și contabilă-șef Milcev Svetlana cu șoferul, Milcev Iurie și contabilul-casier Caragheaur *****;

- martorul Caragheaur ***** , activînd în calitate de contabil al primăriei împreună cu contabilă-șef, Milcev Svetlana, era și este și ea sub influența conducerii actuale a primăriei și a organelor de drept pentru a face declarații împotriva fostului primar, Tristan ***** . Declarația acesteia privind faptul că a comis unele încălcări la indicația primarului de atunci, Tristan ***** , deoarece se temea că putea fi eliberată din funcție, sunt lipsite de temei nefiind argumentate prin careva dovezi;

- martorii, Puris Nina și Mihailova Maria în declarațiile lor n-au dat careva date care ar putea fi puse la baza acuzării inculpatei, Tristan ***** ;

- Cumpătă Mihail a fost angajat în calitate de director al Casei de cultură din s. ***** prin decizia Consiliului sătesc a acestei localități. Dacă acuzarea susține că Cumpătă Mihail n-a activat deloc în această funcție, cum poate fi explicat faptul

că Consiliul local, care este un organ ce adoptă decizii colectiv și deschis, n-a sesizat pînă la eliberarea acestui angajat din funcție că de facto el nu activează. Acuzarea n-a întreprins nimic pentru a stabili locul de aflare a lui Cumpătă Mihail și a-l audia pe acest caz;

- Actul de revizie din 18.09.2007 a fost întocmit cu încălcări esențiale ale legislației în vigoare, n-a fost semnat de toate persoanele interesate. Conform depozițiilor inculpatei Tristan *****, inițial a existat un alt act de revizie cu alte rezultate, dar care ulterior a fost modificat fără participarea acesteia, iar primul a dispărut. Deoarece partea apărării nu este de acord cu modalitatea efectuării reviziei și rezultatele acesteia, am avut intenția de a solicita numirea expertizei contabile, dar din motivul dispariției de la materialele cauzei a unor documente importante pentru efectuarea ei, constatate și prin Ordonanța de refuz în pornirea procesului penal emisă de Procuratura raionului ***** la 12.04.2012, n-ar fi fost posibil de efectuat această expertiză. Astfel, consider că revizia sus-numită nu poate fi considerată drept probă, dar mai degrabă sunt niște date și concluzii eronate care nu pot fi puse la baza sentinței;

- arată apărătorul că în motivarea sentinței sale, prima instanță a indicat că expertiza grafologică nr.511 din 03.03.2008 a fost efectuată legitim, deoarece Tristan ***** ar fi fost plecată peste hotarele țării. Instanța a lăsat în „umbră” faptul că expertiza a fost numită și efectuată cînd Tristan ***** se afla în țară, nu au fost prezentate dovezi că ea ar fi fost citată să participe la această acțiune procesuală. Însăși instanța, admițînd cererea părții apărării și numind efectuarea contraexpertizei, a admis argumentele privind ilegalitatea expertizei inițiale. Prin dispariția documentelor supuse expertizei, Tristan ***** a fost lipsită de dreptul ei procesual la un proces obiectiv și echitabil. Astfel, la momentul numirii expertizei, Tristan ***** a fost lipsită de drepturile ei procesuale prevăzute de art.145 Cod procedură penală;

- conform art.148 al.2 Cod procedură penală, în cazul în care concluziile expertului nu sînt întemeiate, există îndoieli în privința lor sau a fost încălcată ordinea procesuală de efectuare a expertizei, poate fi dispusă efectuarea unei contraexpertize de către un alt expert sau alți experți. Din motivul încălcării ordinii procesuale de efectuare a expertizei au apărut îndoieli în privința concluziilor expertului, motiv din care apărarea a solicitat contraexpertiza. Instanța, considerînd argumentele apărării fondate, a numit efectuarea contraexpertizei grafologice CNEJ al MJ a RM. Din motivul că documentele în baza cărora a fost efectuată prima expertiză au fost pierdute de către colaboratorii MAI care au efectuat urmărirea penală, fapt confirmat prin Ordonanța de refuz în pornirea procesului penal emisă de Procuratura raionului Cimișlia la 12.04.2012, n-a fost posibil de efectuat contraexpertiza. Prin urmare, expertiza scrisului este ilegală și nu poate fi considerată drept probă deoarece a fost efectuată cu încălcări procesuale flagrante

care duc la nulitatea ei, iar contraexpertiza n-a fost posibil de efectuat din motivul lipsei documentelor respective. Astfel, Raportul de expertiză nr. 511 întocmit la 03.03.2008 de expertul Direcției Tehnico-Criminalistice a MAI poate avea valoare probantă și nu poate fi pus la baza sentinței;

- mai arată apărătorul că, copiile documentelor anexate la dosarul penal, au fost autentificate prin semnăturile contabilei-șef, Milcev Svetlana, care în primul rând în virtutea atribuțiilor de serviciu nu era în drept să autentifice astfel de documente, în al doilea rând Milcev Svetlana era persoană cointereseată în acest caz deoarece ea a figurat în calitate de bănuț pe acest caz, a autentificat și documentele pe care le-a contrafăcut (cererile soțului său Milcev Iurie privind angajarea la serviciu și acordarea concediilor anuale), fapt stabilit prin expertiza scrisului. Astfel, aceste înscrisuri, fără autentificare legală și în lipsa documentelor în original nu pot fi considerate drept probe și puse la baza sentinței în această cauză penală;

- având în vedere faptul că Tristan ***** n-a comis infracțiunea incriminată consideră apărătorul ca fiind nefondată și admiterea de către prima instanță a acțiunii civile.

Poziția instanțelor care au examinat anterior cauza.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2012, a fost respins ca nefondat apelul acuzatorului de stat Donia Ruslan. A fost admis apelul avocatului Gaina Alexandru declarat în interesele inculpatei Tristan *****, casată sentința Judecătoriei Cimișlia din 20.07.2012 în privința ei și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță. În baza art. 391 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură penală a fost încetat procesul penal în privința inculpatei Tristan ***** pe art. 328 alin. (3) lit. b) Cod Penal pe motiv că există circumstanțe care condiționează și exclude tragerea ei la răspundere penală. În baza art. 225 alin. (4) Cod de procedură penală instanța de apel nu s-a expus asupra acțiunii civile.

4.1. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21.05.2013, s-au admis recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Radu Sâli și de inculpata Tristan *****, casată decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2012, în cauza penală în privința lui Tristan ***** și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță într-un alt complet de judecători.

4.2. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013, a fost respins apelul declarat de avocatul Găină Alexandru în numele inculpatei Tristan ***** și admis apelul declarat de acuzatorul de stat, casată parțial sentința Judecătoriei Cimișlia din 20 iulie 2012 în latura penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Tristan ***** a fost condamnată în baza art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de demnitate publică pe un termen 3 ani. În rest, sentința a fost menținută.

4.3. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 30.07.2014, s-a decis inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Găină Alexandru în numele inculpatei Tristan *****, împotriva sentinței Judecătoriei Cimișlia din 20 iulie 2012 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013, în cauza penală în privința lui Tristan *****, ca fiind vădit neîntemeiat.

4.4. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 10.12.2015, s-a respins ca inadmisibil recursul în anulare declarat de avocatul Ulianoschi Gheorghe în numele condamnatei Tristan *****, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 30 iulie 2014, în cauza penală în privința lui Tristan *****.

4.5. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 07 mai 2020, s-a respins ca inadmisibil recursul în anulare declarat de avocatul Ulianoschi Gheorghe în numele condamnatei Tristan *****, cu menținerea deciziilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 30 iulie 2014 și 10 decembrie 2015, în cauza penală în privința lui Tristan *****, cu menținerea hotărîrilor atacate.

4.6. La data de 04 iulie 2023, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărîrea în cazul Tristan v. Republica Moldova prin care Curtea a declarat admisibilă plângerea formulată în baza Articolului 7 § 1 din Convenție; 2. A hotărît că a avut loc o încălcare a Articolului 7 § 1 din Convenție; 3. A hotărît că nu trebuie să examineze separat admisibilitatea și fondul plângerii în baza Articolului 6 § 1 din Convenție; 4. A hotărît: a) că Statul reclamat trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni de la data devenirii definitive a hotărîrii în conformitate cu Articolul 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda Statului reclamat la rata de schimb aplicabilă la data transferului: i. 3.600 EUR (trei mii șase sute de euro), plus orice taxă care poate fi percepută, pentru prejudiciul moral; ii. 2.500 EUR (două mii cinci sute de euro), plus orice taxă care poate fi percepută reclamantei, pentru costuri și cheltuieli;

În hotărîrea sa, Curtea a notat că ”noua definiție de „persoană cu funcție de demnitate publică” a delimitat cercul de subiecți susceptibili de a fi urmăriți penal pentru infracțiunea de care a fost acuzată reclamanta. Prin urmare, ea era un element constitutiv al acestei infracțiuni și revenea instanțelor naționale să dea

dovadă de o diligență deosebită pentru a clarifica domeniul de aplicare al acesteia (paragraful 51 în fine de mai sus). Cu toate acestea, Curtea consideră că respectiva cerință nu a fost îndeplinită în prezenta cauză, deoarece Curtea de Apel Chișinău nu a avut diligența de a explica de ce noua definiție era echivalentă cu cea veche, deși formularea lor era substanțial diferită, și nu a răspuns în niciun fel la întrebarea dacă primarii, inclusiv reclamanta, se încadrau în vreuna dintre cele două categorii de persoane prevăzute de noua definiție. 63. De asemenea, Curtea observă că, după finalizarea procesului în privința reclamantei, dispozițiile respective au constituit obiect al altor interpretări judiciare. În primul rând, Curtea constată că, în hotărârile sale explicative, pronunțate în abstracto, Curtea Supremă de Justiție a dat o interpretare favorabilă reclamantei (paragrafele 32 și 33 de mai sus). Pe de altă parte, ea observă că aceeași instanță supremă, sesizată cu un recurs în anulare depus de către reclamantă, a dat o interpretare și mai diferită dispozițiilor relevante cauzei, care era defavorabilă reclamantei (paragraful 20 de mai sus). 64. În plus, Curtea consideră că această jurisprudență ulterioară reprezenta, de asemenea, o sursă de incertitudine. În principal, ea notează că interpretarea extensivă a colegiului Curții Supreme de Justiție care a examinat recursul în anulare s-a bazat pe definiția funcției de demnitate publică cuprinsă într-o normă din afara Codului penal, în timp ce acesta din urmă, în art. 123, prevedea deja noțiunea în cauză într-un mod diferit, fără a face trimitere la dispozițiile legii respective (a se vedea reiterarea principiilor relevante referitoare la „norma de trimitere” în paragraful 53 de mai sus). În plus, instanța de recurs în anulare pare să fi introdus o nouă dată de referință la aplicarea noilor dispoziții penale în cauză, și anume data adoptării primei hotărâri explicative a Curții Supreme de Justiție. Acest lucru ar implica faptul că dispozițiile respective puteau fi interpretate într-un anumit mod înainte de această dată și într-un alt mod după data respectivă, în pofida lipsei oricărei forțe obligatorii în dreptul intern a hotărârilor explicative ale Curții Supreme de Justiție (paragrafele 30, 31 și 34 de mai sus). 65. În orice caz, Curtea observă că, chiar dacă însăși jurisprudența ulterioară menționată mai sus este inconsecventă, ea nu reflectă neapărat interpretarea dată de către Curtea de Apel Chișinău în cadrul examinării procesului penal în privința reclamantei. Având în vedere circumstanțele particulare ale prezentei cauze, Curtea consideră că acest lucru este de natură să confirme lipsa de previzibilitate a acestei interpretări oferite de către Curtea de Apel Chișinău”.

4.7. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 27 februarie 2024, a fost admisă cererea de revizuire declarată de către avocatul Chiriac Nicolae, în numele condamnatei Tristan *****, casată total decizia Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013 și deciziile Curții Supreme de Justiție din

30 iulie 2014 și 10 decembrie 2015 și dispusă reluarea examinării cauzei penale privind-o pe Tristan ***** de către Curtea de Apel Chișinău.

Argumentele părților:

5. La judecarea apelului, procurorul Radu Sîli a pledat pentru admiterea apelurilor declarate de acuzatorul de stat Ruslan Donia și de avocatul Alexandru Găină în interesele inculpatei Tristan ***** împotriva sentinței Judecătoriei Cimișlia din 20 iulie 2012, cu recalificarea acțiunilor inculpatei Tristan ***** în baza art. 328 alin. (1) Cod Penal și liberarea inculpatei de pedeapsa penală în legătură cu expirarea termenului de atragere la răspundere penală.

5.1. Apărătorul Nicolae Chiriac a pledat pentru respingerea apelului declarat de acuzatorul de stat Ruslan Donia și admiterea apelului declarat de avocatul Alexandru Găină în interesele inculpatei Tristan ***** cu casarea sentinței Judecătoriei Cimișlia din 20 iulie 2012 și pronunțarea unei decizii prin care ***** Tristan să fie achitată de învinuirea adusă pe motiv că nu este subiect al infracțiunii prevăzute de art. 328 Cod Penal.

5.2. Inculpata Tristan ***** fiind citată în mod legal, la ședința de judecată în instanța de apel nu s-a prezentat, solicitînd examinarea cauzei în absența sa.

În temeiul art. 321 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, instanța de apel a dispus examinarea cauzei în absența inculpatei Tristan *****.

5.3. Reprezentantul părții vătămate Primăria *****, ***** fiind înștiințat în mod legal despre locul, data și ora ședinței de judecată la ședință nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței. În conformitate cu art. 412 alin. (5) CPP, Colegiul Penal a dispus examinarea cauzei în lipsa reprezentantului părții vătămate.

Aprecierea instanței de apel:

6. Examinînd sentința atacată prin prisma motivelor de apel formulate, audiind părțile, cercetînd materialele cauzei penale, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia că apelul declarat de acuzatorul de stat Ruslan Donia urmează *a fi respins ca nefondat*, iar apelul avocatului Alexandru Găină în interesele inculpatei Tristan ***** împotriva sentinței Judecătoriei Cimișlia din 20 iulie 2012, *urmează a fi admis*, inclusiv din oficiu, în temeiul art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, cu casarea totală a sentinței atacate și cu pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, reieșind din următoarele considerente:

6.1. În conformitate cu art. 400 alin. (1) Cod procedură penală, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind

infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă nonprivativă de libertate.

6.2. Conform art. 414 Cod de procedură penală, (1) Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. (2) Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Prin urmare, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată declanșat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că, provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

6.3. Potrivit art. 415 alin. (1), pct. 2) Cod procedură penală, (1) Instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: 2) admite apelul, casînd sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

7. În conformitate cu art. 385 alin. (1), pct. 1)-4) Cod procedură penală, (1) la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: 1) dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul; 2) dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat; 3) dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea; 4) dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni.

Potrivit art. 389 alin. (1) Cod procedură penală, (1) Sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

În conformitate cu art. 390 alin. (1), pct. 1)-5) Cod procedură penală, (1) Sentința de achitare se adoptă dacă: 1) nu s-a constatat existența faptei infracțiunii; 2) fapta nu a fost săvârșită de inculpat; 3) ***fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii***; 4) fapta nu este prevăzută de legea penală; 5) există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei.

8. La fel, Colegiul Penal reține că potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

9. Judecând apelul, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în conformitate cu prevederile art. art. 390 alin. (1), pct. 3), 394 alin. (3), pct. 1)-2) Cod procedură penală, Colegiul Penal a constatat că, inculpata Tristan *****, *prin rechizitoriu*, a fost învinuită în faptul că, în perioada anilor 2003- 2007, deținând funcția de demnitate publică - primar al satului ***** prin exces de putere, admis în exercitarea obligațiunilor sale de serviciu, l-a angajat prin dispoziția nr. 04 din 1

iulie 2003 în funcție de șofer al primăriei satului *****, pe Milcev Iurie, care a fost eliberat din serviciu la 30 aprilie 2007 în baza dispoziției nr. 05-c și pe această perioadă lui Milcev Iurie i s-a calculat salariul în sumă totală de 26050 lei. De facto Milcev Iurie n-a lucrat, dar suma de 26050 lei a fost primită de Tristan *****; de asemenea pe perioada 1 iulie 2003 - 30 aprilie 2007 pe numele lui Milcev Iurie au fost calculate contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de 7056 lei, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală achitată de patron în sumă de 456 lei, concediale în sumă de 254 lei, indemnizații pentru incapacitatea temporară de lucru în sumă de 159 lei.

Tot Tristan ***** în temeiul dispoziției nr. 13 c din 1 iunie 2005 l-a angajat pe Cumpătă Mihail în tucția de director al Casei de Cultură din s. ***** și l-a eliberat la 12 decembrie 2006. În perioada 1 iunie 2005-12 decembrie 2006 pe numele lui Cumpătă Mihail, care n-a fost prezent la serviciu, s-a calculat salariul în sumă totală de 6845 lei - bani pe care i-a primit Tristan *****; de asemenea pe perioada 1 iunie 2005-12 decembrie 2006 pe numele lui Cumpătă Mihail s-au calculat contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de 1798 lei, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală achitată de patron în sumă de 136 lei; la 1 august 2006 Tristan ***** a semnat contractul de muncă nr. 4 cu Cumpătă Mihail privind executarea lucrărilor de reparație la gimnaziul din s. *****, pentru care din bugetul primăriei ***** ***** s-a calculat suma de 3890 lei, însă serviciile de reparație n-au fost prestate, banii din casă au fost eliberați Tatianeii Tristan.

Tot Tristan ***** la 1 ianuarie 2004 a semnat contractul de arendă a mijlocului de transport de la Milcev Iurie - a automobilului de model „Moscvici - 412” cu numărul de înmatriculare LP AA 746, care de fapt n-a fost arendat, a permis și a dispus eliberarea mijloacelor financiare pentru procurarea pieselor de schimb în sumă de 2313 lei și reparația automobilului în sumă de 3000 lei, iar banii au fost eliberați din casa Primăriei s. ***** nu lui Milcev Iurie, dar Tatianeii Tristan.

Tot Tristan ***** în perioada anilor 2005-2007 a efectuat convorbiri telefonice în scop personal în sumă de 3194 lei, astfel Tristan ***** a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, prejudiciind bugetul local în sumă totală de 54616 lei.

Organul de urmărire penală a încadrat acțiunile lui Deresco ***** în baza art. 328 alin. (3) lit. b) Cod Penal – excesul de putere, adică săvârșirea de către o persoană cu funcție de răspundere a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, săvârșite de o persoană cu înaltă funcție de răspundere.

Prin Ordonanța de concretizare a învinuirii înaintate din 28 iunie 2012, procurorul a încadrat acțiunile lui Tristan ***** în baza art. 328 alin. (3) lit. b) Cod Penal – excesul de putere, adică săvârșirea de către o persoană cu funcții de demnitate publică a acțiunilor care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea daunei în proporții considerabile intereselor publice.

10. Inculpata Tristan *****, fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că dosarul a fost fabricat din motive politice. Dânsa a activat în calitate de primar al satului *****. La propunerea Svetlanei Milcev în calitate de șofer al Primăriei ***** a fost angajat Milcev Iurie. Nu cunoaște cine a primit salariul lui Milcev Iurie, cine a primit plata pentru arenda automobilului lui Milcev Iurie. O perioadă de timp la Casa de Cultură a s. ***** a lucrat Cumpătă Serghei. Nu cunoaște cine a primit salariu pe numele Cumpătă Mihail, deoarece aceste întrebări țin de competența colaboratorilor contabilității. A activat în interesul comunității, din care considerente se consideră nevinovată.

*La ședința de judecată în instanța de apel inculpata Tristan ***** nu s-a prezentat, solicitând examinarea cauzei în absența sa.*

11. În cadrul cercetării judecătorești, au fost administrate, cercetate și verificate următoarele materiale probatorii administrate de organul de urmărire penală, după cum urmează:

- **declarațiile reprezentantului părții vătămate primăria com. *******, **r-nul *******, **Plămădeală Alexandru** care a explicat că în anul 2007 la Primăria ***** de către Direcția Teritorială Control Financiar și Revizie Hîncești al Serviciului Control Financiar și Revizie din cadrul Ministerului Finanțelor a fost efectuată revizia în cadrul căreia au fost depistate încălcările financiare admise de Tristan ***** în perioada când ultima a activat în calitate de primar al satului Vaiea-Perjii *****. Primăriei ***** în rezultatul activității inculpatei Tristan ***** în calitate de primar i s-a adus un prejudiciu material în mărimea indicată în actul de revizie;

- **declarațiile martorului Milcev Iurie** care în ședința de judecată a explicat că la Primăria satului ***** în calitate de șofer n-a lucrat nici o dată, salariu n-a primit, contract de arendă a propriului automobil n-a încheiat și plata pentru arenda automobilului, pentru reparația automobilului n-a primit;

- **declarațiile martorului Milcev Svetlana** care fiind audiată în ședința de judecată în instanța de fond a comunicat că în perioada când Tristan ***** a deținut funcția de primar al satului ***** ea a lucrat în calitate de contabil-șef la Primăria *****. La propunerea Tatianei Tristan în calitate de șofer la Primăria ***** a fost angajat Milcev Iurie. Pe numele lui Milcev Iurie se calcula salariu, concedialele, foia de boală, toate sumele de bani ce se calculau pe numele Milcev Iurie le primea Tristan ***** iar în borderouri se semna ea - Milcev Svetlana. În temeiul contractului de arendă al automobilului propriu a lui Milcev Iurie se

calcula plata de arendă, această plată a primit-o Tristan ***** . Au fost calculate și sumele de bani pentru repararea automobilului lui Milcev Iurie, pe care la fel le-a primit Tristan *****. De fapt Milcev Iurie n-a lucrat la Primăria ***** în calitate de șofer, automobilul lui Milcev Iurie n-a fost arendat și n-a fost reparat;

- **declarațiile martorului Puris Nina** care fiind audiată în ședința de judecată în instanța de fond a comunicat că, dânsa a lucrat în calitate de director la gimnaziul din satul ***** în perioada când Tristan ***** a deținut funcția de primar al satului *****. La gimnaziu s-au efectuat lucrări de reparație, însă nu cunoaște care sume de bani și căror persoane le-au fost achitate pentru lucru;

- **declarațiile martorului Caragheaur *******, care fiind audiată în ședința de judecată în instanța de fond a comunicat că, din anul 2003 a lucrat în calitate de al doilea contabil la Primăria *****. Milcev Iurie n-a lucrat la primărie în calitate de șofer, automobilul lui n-a fost arendat. Deoarece în temeiul dispoziției primarului Tristan ***** se considera, că Milcev Iurie este angajatul primăriei și era și contractul de arendă al automobilului acestuia, pe numele lui Milcev Iurie se făceau calculele respective, iar salariul, concedialele, plata de arendă pe numele Milcev Iurie le primea Tristan *****. În caz de necesitate, colaboratorii primăriei se deplasau cu automobilul condus de soțul inculpatei - Tristan Evghenii. O dată, salariul pe numele lui Cumpătă Mihail l-a primit însăși Cumpătă, care era angajat în calitate de director al Casei de Cultură, în rest salariul l-a primit Tristan *****. Casa de Cultură în zilele de odihnă o deschidea soțul inculpatei - Tristan Evghenii. Prin dispoziția semnată de Tristan ***** a fost calculată suma pentru reparație la gimnaziu, personal nu cunoaște dacă a fost efectuată reparația.

11.1. La fel, procurorul în calitate sa procesuală de acuzator de stat a mai prezentat în sprijinul acuzațiilor aduse lui Tristan ***** următoarele probe scrise, cercetate în instanța de fond și verificate în instanța de apel:

- **Actul de revizie al Primăriei ******* privind elaborarea și executarea bugetului pe perioada anilor 2005-2006. Întocmit de colaboratorii Direcției Teritoriale Control Financiar si Revizie Hîncești al Serviciului Control Financiar și Revizie din cadrul Ministerului Finanțelor, din care ar rezulta că în procesul controlului cheltuielilor pentru remunerarea muncii s-a stabilit, că a fost calculat salariu unor persoane angajate în funcție conform statelor de personal, dar care n-au fost prezente la serviciu: șoferul Primăriei ***** Milcev Iurie a fost angajat conform Dispoziției primarului nr. 04 din 1 iulie 2003 și eliberat la 30 aprilie 2007 în baza dispoziției primarului nr. 05 și pe această perioadă s-a calculat salariu, pe toată perioada Milcev Iurie a beneficiat de concediu; Cumpătă Mihail a fost angajat ca director al Casei de Cultură ***** în intervalul de timp 1 iunie 2005- 12 decembrie 2006, pe toată perioada pe numele Cumpătă Mihail s-a calculat salariul, ultimul a beneficiat de concediu.: la 26 noiembrie 2006 din contul bugetului Primăriei ***** ***** a fost efectuată reparația automobilului „Moscvici - 412” ,

ce aparține lui Milcev Iurie în sumă de 3000 lei, care nu a activat în cadrul primăriei . Pe perioada 2003-2007 au fost calculate contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii la salariul calculat nelegitim lui Milcev Iurie 7056,01 lei și pentru Cumpătă Mihail în sumă de 1798,90 lei, au fost calculate primele de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de patron pe numele Milcev Iurie 456,33 lei și pe numele Cumpătă Mihail 136,90 lei (f. d. 5 - 16, 35-36 volumul 1);

- *Raportul de expertiză grafologică nr. 511 din 3 martie 2008* conform căruia 45 de semnături din numele lui Milcev Iurie la rubrica recipisă de primire în dispozițiile de plată a Primăriei ***** au fost îndeplinite de Tristan ***** (f.d. 36 - 41 volumul 2).

12. Cu referire la încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei Tristan ***** , Colegiul Penal a constatat că organul de urmărire penală a calificat acțiunile inculpatei în baza art. 328 alin. (3) lit. b) Cod Penal – excesul de putere, adică săvârșirea de către o **persoană cu funcții de demnitate publică** a acțiunilor care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea **daunei în proporții considerabile intereselor publice**.

13. Colegiul Penal reține că, prin ordonanța din 23 martie 2011 procurorul a pus-o sub învinuire pe Tristan ***** pentru faptele, care rezumativ constau din aceea că, ea ca primar al s. ***** , ***** , fiind persoană cu funcție de răspundere în perioada anilor 2003-2007 a depășit în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate ei prin lege, cauzând daune în proporții considerabile intereselor publice, prejudiciind astfel bugetul local în sumă totală de 54 616 lei.

Inițial, acțiunile inculpatei Tristan ***** au fost calificate juridic de către procuror ca exces de putere săvârșit de către o **persoană cu înaltă funcție de răspundere** prevăzut ca infracțiune de art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal, în vigoare la momentul săvârșirii faptei imputate și punerii ei sub învinuire.

Prin Legea nr. 245 din 2 decembrie 2011 în vigoare de la 3 februarie 2012 a fost modificat conținutul dispozițiilor din lit. b) alin. (3) art. 328 Cod penal, prin înlocuirea expresiei „săvârșite de o persoană cu înaltă funcție de răspundere” cu expresia „săvârșite de o persoană cu funcție de demnitate publică”.

Prin Ordonanța de concretizare a învinuirii înaintate din 28 iunie 2012, procurorul a încadrat acțiunile lui Tristan ***** în baza art. 328 alin. (3) lit. b) Cod Penal – excesul de putere, adică săvârșirea de către o persoană cu **funcții de demnitate publică** a acțiunilor care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea daunei în proporții considerabile intereselor publice.

Totuși, din analiza dispozițiilor art. 328 alin. (3) lit. b) Codul penal în redacția Legii nr. 245 din 2 decembrie 2011 în vigoare de la 3 februarie 2012 direct rezultă că, persoana care anterior a avut statut de persoană cu înaltă funcție de răspundere

poate fi subiect al infracțiunii prevăzute de legea nouă, doar cu condiția că statutul ei de persoană cu înaltă funcție de răspundere, avut anterior, întrunește condițiile de persoană cu funcție de demnitate publică prevăzute de legea penală nouă.

Dacă această persoană nu întrunește condițiile de persoană cu funcție de demnitate publică ea nu poate fi subiect al infracțiunii prevăzute de art. 328 alin.(3) lit. b) Cod penal în redacția Legii nr. 245 din 2 decembrie 2011 în vigoare de la 3 februarie 2012.

Din înțelesul noțiunii de „persoană cu funcție de demnitate publică” dat de legiuitor în art. 123 alin. (3) Cod penal rezultă că „primarul” nu este o persoană cu funcție de demnitate publică, deoarece: modul de numire sau de alegere a lui nu este reglementat de Constituție; conform art. 112 alin.(3) din Constituție, modul de alegere a primarilor este stabilit de lege; modul de alegere a primarilor este stabilit de Codul Electoral, conform căruia primarii orașelor (municipiilor), sectoarelor și satelor se aleg prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat pentru un termen de 4 ani.

Astfel, în legătură cu modificarea art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal, excluderea din art. 123 Cod penal a noțiunii de „persoană cu înaltă funcție de răspundere” și introducerea în alin. (3) art. 123 Cod penal a noțiunii de „persoană cu funcție de demnitate publică”, prin Legea nr. 245 din 02 decembrie 2011, la data de 03 februarie 2012 - data intrării în vigoare a acestei legi - conform efectului retroactiv al ei garantat de art. 10 alin. (1) Cod penal s-a creat următoarele situații juridico-penale: Primarul care a săvârșit exces de putere pînă la 03 februarie 2012, nu poate fi tras la răspundere penală pentru această faptă în baza art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal în redacția veche de pînă la 03 februarie 2012, deoarece Legea nr. 245 din 02 decembrie 2011 în vigoare de la 03 februarie 2012, a exclus din Codul penal ca infracțiune excesul de putere săvârșit de către o persoană cu înaltă funcție de răspundere, iar conform art. 10 alin. (1) Cod penal, legea penală nouă care înlătură caracterul penal al faptei are efect retroactiv.

Astfel, primarul care a săvârșit exces de putere pînă la 03 februarie 2012, nu poate fi tras la răspundere penală în baza art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal în redacția Legii nr.245 din 02 decembrie 2011 în vigoare de la 03 februarie 2012, deoarece el (primarul) conform art. 123 alin.(3) Cod penal, tot în redacția Legii noi nr. 245 din 02 decembrie 2011 în vigoare din 03 februarie 2012, nefiind persoană cu funcție de demnitate publică, nu poate fi subiect al acestei infracțiuni, iar aplicarea extensivă a legii penale în defavoarea acuzatului, în special prin analogie este interzisă (vezi §35 din hotărîrea Curții E.D.O. din 22 noiembrie 1995 în cauza S.W.c.Regatului Unit și art.3 alin.(2) Cod penal).

Urmează a fi menționat faptul că, la pct. 6.4. al Hotărîrii explicative a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 22 decembrie 2014 cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de

corupție, Curtea a statuat că, ”În conformitate cu alin.(3) art.123 CP, prin „persoană cu funcție de demnitate publică” se înțelege una din următoarele categorii de persoane: 1) persoana al cărei mod de numire sau de alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova; 2) persoana care este investită în funcție, prin numire sau prin alegere, de către Parlament, Președintele Republicii Moldova sau Guvern, în condițiile legii; 3) altă persoană cu funcție de demnitate publică, stabilită prin lege; 4) persoana căreia, persoana cu funcție de demnitate publică i-a delegat împuternicirile sale. Instanțele de judecată se atenționează că până la intervenția Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.152 din 01.07.2016, printre persoanele cu funcție de demnitate publică nu se numărau „alte persoane cu funcție de demnitate publică stabilite prin lege”, adică în actele legislative extrapenale de referință. În primul rând, se are în vedere Anexa Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică nr.199 din 16.07.2010, care enumeră lista persoanelor cu funcție de demnitate publică. O asemenea remaniere legislativă are ca efect lărgirea spectrului de persoane, care pot să dețină această calitate, cu impact asupra încadrării juridice a infracțiunilor, prevăzute la lit.a) alin.(3) art.324, lit.a1) alin.(3) art.325 CP. Astfel, până la intrarea în vigoare a Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.152 din 01.07.2016, nu puteau fi trași la răspundere penală, în conformitate cu prevederile de la lit. a) alin.(3) art.324 CP, următoarele persoane: primarii; președintele, vicepreședintele raionului; președintele, prim-vicepreședintele, vicepreședintele, secretarul științific general al Academiei de Științe a Moldovei etc. După modificările amintite, operate în alin.(3) art.123, sus-numitele autorități sunt considerate persoane cu funcție de demnitate publică, în sensul legii penale”.

Astfel, primarul a devenit subiect al infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal în redacția Legii nr.245 din 02 decembrie 2011 în vigoare de la 03 februarie 2012, doar începând cu 01.08.2016, odată cu intrarea în vigoare a Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.152 din 01.07.2016.

13.1. Respectiv, reieșind din faptul că faptele prejudiciabile imputate lui Tristan ***** au fost săvârșite în perioada anilor 2003- 2007, Colegiul Penal conchide că Tristan ***** nu este subiect al infracțiunii de exces de putere săvârșit de o persoană cu funcție de demnitate publică prevăzut de art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal în vigoare de la 03 februarie 2012.

14. În ședința de judecată în instanța de apel, acuzatorul de stat a solicitat instanței de a recalifica acțiunile inculpatei Tristan ***** în baza art. 328 alin. (1) Cod Penal și liberarea inculpatei de pedeapsa penală în legătură cu expirarea termenului de atragere la răspundere penală.

Totuși, instanța de apel consideră că acțiunile inculpatei ***** nu pot fi reîncadrate ca infracțiune nici în baza art. 328 alin. (1) Cod penal.

Completul judiciar subliniază că prin rechizitoriu, inculpatei i s-a incriminat cauzarea de daune în proporții considerabile **intereselor publice**.

În acest sens se reține că prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 27.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art.328 alin.(1) Cod penal, a fost declarat neconstituțional textul ”intereselor publice sau”.

Această hotărâre a Curții Constituționale, conform art. 22 din Constituție și art. 10 Cod penal are efect retroactiv, adică se extinde și asupra inculpatei *****
*****, motiv din care acest element constitutiv al componenței incriminate decade de drept din învinuirea adusă.

15. În baza raționamentelor expuse supra, fiind supuse aprecierii probele administrate la materialele cauzei penale din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, Colegiul Penal a constatat că în acțiunile inculpatei Tristan ***** nu se regăsesc nici elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) Cod Penal or, inculpata nu este subiect al acestei infracțiuni, iar în privința acesteia urmînd a fi pronunțată o sentință de achitare.

16. Pronunțarea hotărârii integrale în prezenta cauză a fost fixată pentru data de 17 iunie 2025, orele 14:00, însă, reieșind din numărul mare de dosare avute în procedură de judecătorul-raportor, ținînd cont de termenul prevăzut la art. 338 alin. (1) Cod de procedură penală, Decizia integrală a fost pronunțată la 26.06.2025.

În conformitate cu art. art. 415 alin. (1), pct. 2), 417-418 Cod Procedură Penală al RM, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru –

D E C I D E:

Respinge ca nefondat apelul declarat de acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura raionului Cimișlia, Ruslan Donia împotriva sentinței Judecătoriei Cimișlia din 20 iulie 2012.

Apelul declarat de avocatul Alexandru Găină în interesele inculpatei Tristan ***** împotriva sentinței Judecătoriei Cimișlia din 20 iulie 2012, adoptată în cauza penală de învinuire a lui **Tristan** ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) Cod Penal, se admite, inclusiv din oficiu în temeiul art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, casând sentința total și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță și anume:

Se achită **Tristan** ***** , învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) Cod Penal pe motiv că fapta acesteia nu întrunește elementele infracțiunii.

Instanța de apel nu se pronunță asupra acțiunii civile înaintată de Primăriei ***** , *****.

Decizia este susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul adoptării, însă poate fi atacată cu recurs în Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președintele ședinței, judecător:

Marcel Juganari

Judecător:

Natalia Mămăligă

Judecător:

Vitalie Pîslariuc